

Mi történt a laktanyánál?

Válasz dr. Fazekas Árpád cikkére

TISZTELT DOKTOR ÚR!

Olvastam az Ön 1991. október 12-én „Mesélnek az 1956-os kórlapok” c. és 1991. október 22-én „Ütközet a laktanyánál” c., a Kelet-Magyarország c. napilapban megjelent cikkeit, melyet mint helytörténész írt, megkísérelve azzal az 1956 októberi események feltárását és amelyhez mint érintett fél — a Damjanich laktanya akkori parancsnoka — volna egy-két észrevételem.

Nem vagyok történész, de úgy gondolom, a múltat nem lehet egyfoldalúan — ebben az esetben az 1956. október 26-án történt ütközetet a laktanyánál — csak a kórházi kórlapok alapján felderíteni. Ön csak a sebesültek részéről közelíti meg az akkori események miértjét, de nem érdeklí az, hogy a másik fél — a megtámadott laktanya, — a megvert tiszt hogyan élte át az eseményeket, miért került sor a tűzparancs kiadására.

Felemlíti negatívumként, hogy 1956. október 25-én a Damjanich laktanya személyi állománya (Pf. 8529) táviratot küldött az MDP központi vezetőségéhez, amelyben elítélik az ellenforradalmi banda minden ténykedését stb... ezen a napon a Nyírbogdányi Kőolajipari Vállalat dolgozói, a kemecsei Új Élet Tsz Vincze András

tsz-elnök aláírásával, nyíregyházi gépjárató vállalat dolgozói, a vasmegyeri Hazafias Népfront nevében Juhász János 7 holdas dolgozó paraszt, a nyíregyházi Áfész 240 dolgozója is hasonló táviratot küldött Budapestre. Azt írja, hogy Hubicska őrnagy valamint Puskás ÁVH-százados kijelentették, hogy nem adnak fegyvert, sem löszert a laktanya előtt megjelent tömegnek. Megjegyzésem az, hogy Puskás százados nem ÁVH-s tisztként tartózkodott a laktanyában, elhárítótiszt (D) volt, csak jóval később, amikor átkerült a rendőrséghez, lett ÁVH-s. A peranyagok is ezt igazolják.

Tisztelt Doktor úr, hogy pontos legyen a helytörténeti ismerete, ahhoz meg kellene hallgatnia a másik felet is, aki a tűzparancsot kiadta. Az Ön cikke alatt jelent meg október 22-én Barota Mihály könyvéből egy részlet, aki Nyíregyházán élte át az 1956-os forradalmat és aki a következőket írja: „... Nehézebb volt viszont nyugalomra inteni a helybélieket, akiket az újságok hírei, a rádió tudósításai a pesti eseményekről meglehetősen felzaklattak, nyugtalanítottak, mert senki nem tudta felmérni, áttekinteni a valóságos helyzetet... Attól kellett tartani, hogy vidéken is úrrá válik a bosszúállás, az önbíráskodás, a féktelen, ka-

ros indulatok a felszínre törnek...”

Tisztelt Doktor úr, az a tömeg, amely a laktanya előtt fegyvert követelt, nem csak tiszta szívű, jóakarátú emberekből állt, ott voltak a délután kiszabadított köztörvényes bűnözők, italtól elkábult emberek.

Ha akkor én engedek a követelésnek és fegyvert adok illetéktelen emberek kezébe, akkor nemcsak 21 sebesült lett volna, a személyes bosszúállásnak jóval több ember is áldozatul esett volna. Így ma is vallom, hogy nem volt más lehetőség az akkori helyzet megoldására. Az 1956-os forradalom eseményeinek teljes feltárására egy történész úgy vállalkozzon, hogy ne csak egy-két forrást vizsgáljon, mert így munkája felületes marad. Cikkei csak arra szolgálhatnak, hogy jelezzék írójuk jelenlétét a közéletben, a tényeket nem ismerő embereket viszont cikkei megtévesztik, másokat pedig megaláz. Ezen észrevételeimet szerettem volna Önnel tudatni, hogy a további helytörténeti munkáját nagyobb alaposítással végezze.

Hubicska Zoltán
Nyíregyháza

(Szerkesztőségünk lehetővé tette, hogy a cikk szerzője megismerje a fentieket s nyomban reagáljon rá.)

IGEN TISZTELT HUBICSKA ÚR!

Megköszönöm értékes észrevételeit, mellyel hozzájárult városunk 1956-os forradalmi légkörének érzékelteséhez. Bizony az 1956-os forradalom idején a Honvédelmi Minisztérium irányító szerepe napok alatt megbénult és az ún. néphadsereg is felbomlott. Nyilvánvalóan rendkívül nehéz helyzetbe kerültek az akkori katonai alakulatok és laktanyák parancsnokai. A feleltesek magukra hagyták őket.

Az újságcikk szűk keretei nem tették lehetővé, hogy kitérjek Feksz István megyei tanácselnökre is, aki végeredményben a tűzparancsot kiadta. Most idézek Feksz István visszaemlékezéséből: „Este jelzések jöttek a Damjanich laktanyából, hogy mintegy 4–500 fős tömeg megtámadta a laktanyát és fegyvert követelnek. Határozott álláspontom volt, hogy fegyvert nem adni ki, s ha szükséges (betörnek a laktanyába) fegyveresen kell őket visszaverni. Ez meg is történt.”

A Damjanich laktanya katonái ezt a parancsot hajtották végre.

Különben nagyra becsülöm tevékenységét és gratulálok az 1956-os emlékérméhez.

Dr. Fazekas Árpád